

ANTAGNA TEXTER

P8_TA(2019)0011

Europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi Europaparlamentets resolution av den 15 januari 2019 om det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi (2018/2222(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens förslag till rådets beslut om ändring av beslut 2007/198/Euratom om inrättande av ett europeiskt gemensamt företag för Iter och utveckling av fusionsenergi samt om beviljande av förmåner till detta företag (COM(2018)0445),
- med beaktande av rådets beslut 2007/198/Euratom om inrättande av ett europeiskt gemensamt företag för Iter och utveckling av fusionsenergi samt om beviljande av förmåner till detta företag¹,
- med beaktande av Europeiska revisionsrättens rapport av den 13 november 2017 om årsredovisningen för det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi för budgetåret 2016, med det gemensamma företagets svar,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 14 juni 2017 om EU:s bidrag till ett reformerat Iterprojekt (COM(2017)0319),
- med beaktande av artikel 52 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för industrifrågor, forskning och energi (A8-0393/2018), och av följande skäl:
 - A. Eftersom fusion är en potentiellt outtömlig, säker, klimatvänlig, miljöriktig och ekonomiskt konkurrenskraftig energikälla skulle fusionskraften kunna spela en nyckelroll för framtidens energi, både i Europa och runt om i världen.
 - B. Fusionskraft ger redan konkreta möjligheter åt näringslivet och är till nytta för sysselsättningskapande, ekonomisk tillväxt och innovation. Den nyttan sträcker sig längre än bara till områdena fusion och energi.
 - C. Europeiska gemensamma företaget för ITER och utveckling av fusionsenergi samordnar

¹ EUT L 90, 30.3.2007, s. 58.

vetenskaplig och teknisk forskning inom området fusion, samt utvecklingsarbete inom detta område.

- D. Alltifrån första början har EU spelat en ledande roll inom Iterprojektet, som utvecklats i nära samarbete med de stater utanför EU som också undertecknat Iteravtalet (nämligen Förenta staterna, Ryssland, Japan, Kina, Sydkorea och Indien). EU:s bidrag, som kanaliseras via det gemensamma företaget, står för 45 % av projektets byggkostnader.
- E. Avsikten med kommissionens förslag om ändring av rådets beslut 2007/198/Euratom är att trygga finansieringen av en fortsatt europeisk medverkan i Iterprojektet under hela den tid som omfattas av den nästkommande budgetramen. Detta åter syftar till att garantera kontinuitet för projektet som tar sikte på centrala genombrott för vetenskapen inom utvecklingen av fusionsenergi för civila ändamål, något som i sista hand torde komma att underlätta produktionen av säker och livsduglig energi som uppnår Parisavtalets mål.
1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag om ändring av rådets beslut 2007/198/Euratom om inrättande av ett europeiskt gemensamt företag för Iter och utveckling av fusionsenergi samt om beviljande av förmåner till detta företag, i syfte att skapa en grund för finansiering av verksamhet inom detta gemensamma företag för perioden 2021–2027 inom ramen för Euratomfördraget.
 2. Europaparlamentet beklagar att rådet inte samrått med Europaparlamentet om förslaget, och välkomnar kommissionens uttalade avsikt att, såsom en del av tillståndet i unionen 2018, överväga alternativ för utökad röstning med kvalificerad majoritet och för en eventuell reform av Euratomfördraget. Parlamentet förväntar sig att en sådan reform oundvikligen skulle ge medlagstiftningsbefogenheter åt Europaparlamentet.
 3. Europaparlamentet erinrar om hur trögt det gått med bygget av denna experimentreaktor, eftersom det till en början var meningen att Iter skulle stå färdigt 2020, men Iters råd under 2016 godkände en ny tidsplan om att First Plasma-fasen skulle uppnås 2025, den tidigaste tidpunkt som det är tekniskt möjligt att få Iter färdigt.
 4. Europaparlamentet betonar att bidraget från Euratom till det gemensamma företaget under perioden 2021–2027 inte bör överskridas.
 5. Europaparlamentet betonar att organisationen för Iter bör ha en rimlig reserv för oförutsedda utgifter i all reviderad programplanering, dels för att man inte gång på gång ska behöva justera projektets planerade kostnader i riktning uppåt, dels för att det inte ska dra ut på tiden med det förväntade uppnåendet av operativa etappmål och dels för att det ska säkerställas att programplaneringen blir så tillförlitlig som möjligt. Parlamentet instämmer här med att det behövs en tidsreserv på upp till 24 månader i programplaneringen, tillsammans med en reserv på 10–20 % i den budget som kommissionen föreslagit.
 6. Europaparlamentet välkomnar att organisationen för Iter tagit ett nytt grepp på frågan om riskhantering, och uppmanar Iters råd att ytterligare minska antalet underkommittéer, få dem att fungera effektivare och få bort överlappningar.
 7. Europaparlamentet uppmanar rådet att godkänna kommissionens förslag med följande ändringar:

- Euratoms bidrag till det gemensamma företaget bör anges i både fasta och löpande priser.
 - Av tydlighets skull bör man genomgående i hela texten använda ordet ”Euratom” i stället för ”gemenskapen”.
 - Tydliga bestämmelser bör tas med om de kommittéer som bistår det gemensamma företags styrelse, framför allt administrations- och förvaltningskommittén, upphandlings- och kontraktskommittén och den rådgivande tekniska expertgruppen, när det gäller deras sammansättning, deras fasta eller tillfälliga karaktär, antalet sammanträden och metoden för arvodering av deras ledamöter.
 - Det bör ses efter om det förekommer överlappningar mellan ansvarsområdena för administrations- och förvaltningskommittén respektive den rådgivande tekniska expertgruppen, och i så fall bör dessa överlappningar avlägsnas.
 - Det bör införas bestämmelser om bidraget från den stat som står värd för Iter.
 - I bilaga III (”Budgetförordning: Allmänna principer”) bör det tas med ett krav om att det i budgetförordningen för det gemensamma företaget också bör fastställas regler och förfaranden för utvärdering av bidrag in natura.
 - I artikel 5 och i bilaga III bör det tas med bestämmelser för att det gemensamma företaget ska kunna ta emot medel ur finansieringsinstrument i samband med blandfinansieringsinsatser som genomförs i enlighet med [InvestEU-förordningen].
 - Förenade kungarikets roll och bidrag bör klarläggas mot bakgrund av landets ställning som medlem av Euratom, särskilt med tanke på eventuellt deltagande i Iter.
 - Det bör tas med bestämmelser om synergier och samarbete mellan Iter och Euratoms forsknings- och utbildningsprogram för perioden 2021–2025.
 - I forskningsprogrammet, liksom i nätverket av organisationer som utsetts inom området vetenskaplig och teknisk fusionsforskning, bör samarbete övervägas med små och medelstora aktörer från området omstörtande teknik, såsom uppstarts företag som experimenterar med nya tillvägagångssätt och ny teknik.
 - Bestämmelserna om de bedömningar och årliga verksamhetsberättelser som utarbetas av det gemensamma företaget bör göras tydligare.
 - I förslaget bör det tas med en rekommendation om att man bör undersöka ytterligare användningsändamål som kan bli aktuella för de material som i dag används i Iterprojektet.
8. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.